

» Sretek, četrtrek in soloto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 3 gl. — k.
za pol leta . . 4 „ — „
za četrt leta . . 2 „ 20 „

Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . 5 „ — „
za četrt leta 2 „ 60 „

Vredništvo in opretnost
je na stolnem trgu (Dom-
platz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD

Oznani:
Za navadno dvestopno-
vrsto se plačuje
5 kr., če se tiskane 1krat
5 kr., če se tiska 3krat
4 kr., če se tiska 3krat,
vse pisnenke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačat-
kolek (stempel) za 30 k.
Rokopisi se ne vradajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 99.

V Mariboru 24. avgusta 1869.

Tečaj II.

Materijalne koristi in zedinjenje Slovencev.

Dvojne vrste so napotja, ktera nas Slovence ustavljajo, da nismo in da najbrž ne bomo še tako kmalu dosegli prve, ker temeljne točke našega narodnega programa: političnega zedinjenja. Prva vrsta zadržkov, ktere bode edini narodovi volji, svetovni pravici in ideji današnjega veka premagati, ima svoje korenine v dejanskem zdanjem stanji; druga vrsta pa obsega tiste za-
držke, ktere nam stavijo naši politični nasprotniki, vzrastlek iz tisočletnega nenaravnega našega narodnega življenja.

Izkušnja, ktero smo po oživljenji in širnji tirjanja slovenskega edin-
stva dobili, uči nas, da se ti naši nasprotniki delaje zoper naše težnje na-
slanjajo poglavito na gmotno stran, na denarno korist in škodo. Denarno
korist enostransko rabéc, dobro vedó, da jim je edino orožje poslužiti se sla-
bejše strani človeškega bitja. Le tako je bilo mogoče, da smo čudno pri-
kazani doživeli, kako je sovražnik slovenstva, kranjski Slovenec glasovitega
imena v Celje prišel (čudo da ne z beraško mavho!) in je pridigoval tam
ubožnost in ničnost svoje rojstne dežele in svojih ožih rojakov. Od naše
strani bila je že dokazana puhlost in neopravičenost teh ugovorov. Vsak Slo-
venec, kteri pozná prave razmere slovenskih deželá, vé, ka je laž, da bi ze-
dinjenje Slovencev tem samim, ali kteremu delu bilo na materijalno škodo.
Dokazalo se je že od narodne strani in se bode še vedno temeljiteje, kolikó
materijalne koristi iz političnega zedinjenja izhaja.

Vendar denes nimamo tega vprašanja pretresovati. Denes hočemo
odgovoriti le na nasprotno vprašanje. Namreč: ako bi res bilo, kar ni; ako
bi bilo posameznim delom ali celoti slovenskega naroda politično zedinjenje
na škodo ali nekoriist: govori to zoper naše prizadevanje? Ali bi bilo to
vzrok zoper idejo zedinjenje Slovencev? Ali je res, da materijalni
pomočki samó vladajo in imajo vladati duševna čutja na-
rodov?

Na čast in slavo človeštvu mora se reči **da ne**. Kjer nam zgodo-
vina taka ljudstva kaže, kaže nam tudi ob enem človekovo propalost, hlap-
čevanje, robstvo. Nasproti pa nam zgodovina vseh časov in vseh ljudstev
poveduje, kako so narodi dali imenja in premoženje za svojo
samosvojnost, kako so gmotno korist zavrgli raji, nego da so glavo upog-
nili pod tujčev jarem. Propast Metula na naših slovenskih tleh, bitva na
Beli gori na Českem, plameni ruske Moskve so jasno osvetili to resnico in
pokazali, da samo materijalno blagočutje med narodi ne velja za prvo blagost.

Ako bi torej naši nasprotniki Nemci in nemškutarji, kteri agitirajo
zoper zedinjenje Slovencev in v ta namen (celó lažnjivo) kažejo na gmotno
korist — ako bi ne imeli namere ohraniti slovenski narod le zato razkosan,
da ga laglje vladajo in enkrat Nemčiji v žrelo potisnejo: gotovo je njh miš-
ljenje svobodoljubnih in človekoljubnih mož nevredno, podlo in zavrzljivo.
Dokaz zato imamo, ako pogledamo celo vrsto naših političnih nasprotnikov.
Res je sicer, da moramo večino tacih odšteti, kteri pravičnosti naših priza-

devanj ne poznajo, kteri so se dali in se dadé sumničanju, opravljanju
in presukavanju nekterih slepiti. Pa ti so s časom še pridobljivi. Od kod
pak se rekrutira drugi del? Imajo morda svobodoželjno, nespaseno, blagosrčno
mladiño našega naroda za seboj? Ne, temuč za seboj imajo filistre, kteri
godrnjajo, ako kdo trese stol, na kterem se celoti v kvaro oni sami dobro
počutijo. Za seboj imajo ljudi, kteri so se uživali v šlendrijan, kakor je bil;
leškožive konservativce, kteri svobodo, ako jo na jeziku nosijo, k večemu
hoté le záse, pa prav za prav še dobrega pojma o njej nimajo. Tipus za
to vrsto bi bil nemškutarsk uradnik. Karakteristično je, da ravno ti ljudje,
kterim je o s o b n a materijalna leškoživost brez prekucnih sprememb zrno
življenja, tudi agitirajo zoper narodne težnje iskaje vpljivati na materijalno
stran človeka, naroda. Ravno táko je značajno, da se jim, neumečim duševne
strani, vse „švindelj“ zdi, ter da, sami filisterski možje, kterih duh se iz prostih
tal ne more povzdigniti do višin človečanstva, sodijo druge tako, kakor so
sami in jim očitajo samopridnost. Kajti „wie der schelm ist, so denk er.“

Vojaška granica.

Te dni je nepričakovano in naenkrat stopilo važno notranje vpraša-
nje v avstrijski monarhiji na dnevni red, in se je ravno tako hitro začelo
reševati. To vprašanje zadevuje vojaško granico. Ker je cela vojaška granica
jugoslovanska zemlja, znamenit je ta dogodjaj tudi za nas Slovence, ker go-
tovo je, da od bodoče osode nam sosednjih slovanskih bratov bode odvisna
boj ali menj, če ne vseskozi, tudi prihodnost slovenskega naroda. Cesarsko
pismo določuje, da se dva regimeta vojaške granice imata razpustiti, da pa
uprava v teh krajih ostane tako dolgo nespremenjena, dokler se državna
zborá in okraj Litave ne zedinita.

Vse stranke v Avstriji so že od nekdanj spoznale, da se vojaški gra-
nici krivica godi, ker mora v izrednem stanji biti, izredni krvavi davek pla-
čevati in ne vživa ustavnosti tako, kakor druge pokrajine. Mnogo se je o
tem pisalo, mnogo govorilo v javnih zbornicah. Misli bi torej bilo lahko,
da so zdaj, ko se začena to izredno stanje odpravljati, vse stranke z grani-
čarji samimi vred zadovoljne. Vendar temu ni tako, veseli se menda nihče ne,
kakor Magjari in magjaroni.

Cela rešitev tega vprašanja, kolikor je dozdanj dovršena, se enoglasno
izjavlja in kaže kot delo magjarskega ministra Andrašija. Od ogerskih de-
legatov brzojavno na Dunaj poklican, je črez Beusta, in Giskra-Herbstu za lrbtom
znal v viših krogih naglo svoj namen doseči. Določilo se je tako o grani-
čarjih in njih zemlji, pa ni se povprašalo graničarjev samih,
kako oni želé, da se z njimi zgodi. In ta moment je važen.

Dozdanj je bila granica med obema polovicama monarhije pod vplji-
vom skupnega ministerstva. Zdanj pride pod magjarski vpljiv, Magjari
tako dobodo en milijon prebivalcev več. Cislajtanska delegacija se je ma-

Listek.

Pétuškova ljubezen.

(Ruski spisal Ivan Sergejevič Turgenév, poslovenil Podgoričan.)

(Dalje.)

VI.

Ko strežaj pové, da je v pekariji videl Vasiliso, umolkne Ivan Afana-
sasić in Onizim pospravi z mize — in odide iz izbe — — „Onizim,“ —
pokliče ga Pétuškov s slabim glasom nazaj.

„Kaj bi radi?“

„Ali . . . ni po meni povprašala?“

„To se vé da ne.“

Pétuškov stisne zobe. „To je ta ljubezen . . .“ — Póbesi glavo.
„Ali sem bil kaj smešen,“ — pomisli zopet, „basni sem jej hotel brati! Saj
je budalo to! Saj ni za drugo na sveti, nego da já in pije. Neotesana,
prav navadna dekile je to.“

„Ni je,“ — jame šepetati blezu po dveh urah in še zmérom sedí na
na tistem mestu. — Ni je k meni! Čudovito! saj je menda vendar videla,
da sem bil razžaljen! Lepa ljubezen je to! Še povprašala me ni, če sem
zdrav! Drugi dan je že videla, da me ni, pa kakor bi to nič . . .! Ne mara
se je do dobrega sklenila s tem Bub . . . Srečen človek je to! Vrag me
vzemi, kakov bedak sem vendar jaz! — tako zareži in vstane Pétuškov.
Molče prekorači sobo gori in doli, vstavi se, malo zgrbančí obrvi in popra-
ska se za ušesom. „Ali,“ — spregovori na glas, „vendar pojdem k njej
pogledat, moram vedeti, kaj dela, moram oprati njeno pregreho tako, kakor
se spodoblja. Pojdem! Nimko! obleko!“ —

„No,“ — misli, ko se oblačí, „videl bodem, kako in kaj; ne mara
je huda na-me. Pa je res nekdo hodil tjekaj, hodil je, pogosto hodil, na
enkrat pa je nehal, tako na enkrat, kakor z jasnega treščí. Prepričam se.“

Ivan Afanasíć odide z doma; že je pri pečnici. Pred vrati: treba

se je popraviti in osnažiti . . . Popravi si torej suknjo . . . krčevito nagne
vrat, vrhí suknje odpne prvi gumb, stegne vrat . . .

„Zakaj stojite vne? — Stopite v hišo!“ — oglasi se Praskovije Iva-
novna skozi okno.

Pétuškov se stresne in stopi pod streho, Praskovije Ivanovna pa mu
pride naproti. „Zakaj vas pa včeraj ni bilo k nam, prijatelj, morebiti ste
bili bolni?“

„Da, glava me je bolela . . .“

„Denite si na glavo malo kumare, pa boste kmalo zdravi, pa saj
zdanj vas ne boli več glava, kaj ne da ne?“

„Ne več.“

„No, hvalo Bogu.“

Ivan Afanasíć stopi v zadnjo izbo. Vasilisa ga je precej začula. Ogo-
vori ga: „O, Bog vas pozdravi, Ivan Afanasíć!“

„Bog s teboj, Vasilisa Timofejevna!“

„Kamo pa ste nalivko deli?“

„Čegavo, kako nalivko?“ —

„I, našo! Skoro gotovo ste jo odnesli domú. Saj ste tak . . . sam
Bog vam odpusti grehe . . .“

Pétuškov to trenutje postane resen in hladan. „Naročil bom svojemu
slugi, da jo poišče; včeraj pa me ni bilo k vam . . .“ — pomenljivo omeni.

„Vendar včeraj ste bili pri nas,“ — oporeče mu Vasilisa in jame
stikati po omari. — „Teta! teta!“

„Kaj pa je?“ —

„Kam ste déli mojo ruto?“

„Jaz je že nisem dela nikamor.“

Pétuškov se nagne k Vasilisi: „Čuj, Vasilisa, daj! kaj ti pore-
čem! Zdanj ti ne bodi ruta na mari, s takovimi malostimi se moti le, ka-
der utegneš.“

Vasilisa se ne gane z mésta in do cela povesi glavo.

„Povedi mi prav po pravici: ali me imaš rada, ali ne? To bi najraji
znal že enkrat.“

ura novega preropenja, marse ne boš preoblekel v novo spomladno, slovenskimi barvami olupšano oblačilo? Mar se te niso še dotekli žarki narodne zavesti, te ni prešinil in očaral slovenski duh? Boš morda spal do sodnjega dne? Od kod ta mlačnost in mrzenje, od kod ta trdovratnost in vznemarnost? Ali ti ni še izšlo solnce spoznanja: da si slovensko mestice, da se moraš kot tako javno spoznavati, svoje brate s kojimi imaš ene težnje, ene potrebe, v njihovih prizadevanjih podpirati, da moraš z duhom časa napredovati, če nečes zaostajati in nasprotnikom kod gibljivo orodje v njihov prid a v lastno škodo službovati? Menda te vendar ni osmodil tisti omamljivi duh, ki ovira vsaki prosti razvoj, vsako moč in živo rast? Spreglej tudi ti vendar enkrat iz lupine starokopitnosti, okrepi in oživi se! Vstavi si tudi ti gojišče splošne izobraževalnosti, napravi si narodno čitalnico, ki je duša krepkemu razvitju duševnih in telesnih zmožnosti. Ne dajte si, očitati Mokronogčanje, narodne zasplosti in graje vredne malobrižnosti za Slovensko stvar, ne snujte si sami niti pogubljivega po kratovidnosti in duševni omejenosti vzročenega družbinskega života renja in s tem slaboglasnega nazadstva. Narodna čitalnica naj bode vaše glasilo, dokler se ne bo rodila.

Ni mi treba menda sklepe omeniti, da ni bilo na Dolenjski zemlji še nobenega tabora. Grajati moram to brezskrbnost dotičnih zmožnih nositeljev občnega mnenja tim bolj, ker mi je znano, kako hlastno in s kakim vspehom so se udeležili Dolenjci Sevnškega tabora, in kako željno poprašujejo, kedaj bomo imeli tabor doma. Zlasti bi bilo pristojno, to reč prevzeti in pričeti deželnemu poslancu g. Zagorcu r Šent Jerneju. Storitve in kratkem, kar ste zamudili, gotovo vas bodo radovoljno podpirali vsi bližnji in daljni rodoljubi. Ne vstrašite se malo dela žrtvati na oltar domovine, svesti si svoje dolžnosti: narodove želje spoznavati in njega vsakovrstni blagor pospeševati. Mnogobrojno se bodo udeležili daljni in bližnji tabora, glasno, vsemu svetu povedali, kje jih žuli črevelj in kaj jim je treba. Požurite se, da skličete v sporazumljenji z drugimi domoljubi shod, in to v kratkem radi gotovih okoliščin; saj dosti menda tudi sami ste prepričani o živi potrebi istega za Dolenjce.

Iz Dunaja. 22. avgusta. [Izv. dop.] Več časopisov je povedalo, da je minister Taaffe za god cesarjevega rojstva nasvetoval, da se pomiloste vsi politično obsojeni. Ali možá Giskra in Hrbst sta bila tako odločno zoper to, da je moral prvosednik ministerstva obmolkniti. Znano, da sta ta dva gospoda bila prej najhujša nasprotnika Čehoslovanov v Česki in Moravski. To sta še zdaj in glasovala sta s posebno odločnostjo zoper amnestijo samo zato, ker bi bila mnogim českim novinarjem na dobro prišla. Ta dva ministra sta tudi odločno zoper vsako pogodbo s Slovani. Ona dva se hočeta na ministerskem stolu ohraniti, ali potem jima bode to nemogoče, kedar jima slovanska opozicija čez glavo preraste. Potem bosta morala odstopiti. Vsi drugi ministri pa prav ne vedó kam in kako. Čutijo pač vsi skup, da tako ne pojde, ali zasukniti morda ni bilo še nikoli tako težko kakor zdaj. Kolikrat so namreč jasno in slovesno izpovedali vsi, da je le decemberska ustava podloga vsacega pogajanja. Zdaj pa jim upanje gine, da bi to res edina podloga bila. In v vsej tej zadregi gospod Beust govori o notranji alijanci avstrijskih narodov, pa ne najde pota, pravega pota, kako bi se res vezali. Vse pride, upajmo.

Ker so na čudenje vsega sveta delegati glede graničnega vprašanja proti ministrom, je nemir v vladnih krogih velik. Vladni časopisi si lase rujejo nad to nezaupnico ministerstvu. Demokratični dunajski „Tagblatt“ pa naravnost tirja, naj ministri prostor naredo drugim. Bojé se nekteri, da vojaške granice ne bode tako lahko v 8 letih „pocivilizirati“ recte: Magjarom pod palec spraviti. Že zdaj se baje začenja velika agitacija proti razpuščenju dveh regimentov in na čelu stoji možje, kakor Maroičič in drugi viši

mogel vsega, kar vam očitajo, tako, da me je sram. Ko bi jaz popreje bil znal to, gotovo bi . . .“

„Vrag te —!“ — zavpije Pétuškov, ne premakne se s svojega mesta, tudi ne povpraša ničesar.

„Ivan Afanovič,“ — dalje govori neizprosljivi Onizim, „jaz vam želim le dobro. Pustite jo, Ivan Afanovič, kaj vam je do nje, slušajte me! Če ne bode drugače, pripeljem vam čaralnico, zato da vas zagovori, potlej bode pa konec vsega. Smijali se boste, potlej porečete: „Onizim, to je čudovito, kaj se časi godí s človekom! No, pomislite le sami; takih, kakoršna je ta, takovih je meju nami pasje veliko . . . le zvižnite . . .“

Pétuškov plane po konci takov, kakor bi bil stekel; ali na zavzetje Onizima, ki je z obéma rokama zakril si lice, zopet sede, kakor bi kdo noge bil izpodvrl mu . . . Po bledem obrazi se solze vlijó mu; šopek lás se mu steza na čelo; oči imá kalne . . . zategnena ustna se mu treso . . . glava mu kinkne na prsi.

Onizim se ozrè v gospoda in šine na kolena. „Dobro, dejec moj!“ Ivan Afanasič vikne, „kaznite me, zato ker sem tak prismodè! Osvetite se . . . To ni vredno, da bi jokali zaradi mojih abotnih besed . . . gospod Ivan Afanasič . . .“

A Pétuškov se še ne ne ozrè v svojega slugo, obrne se na stran in zopet zarije v kot.

Onizim vstane, stopi k gospodu, postojí pred njim in dva pota otare si lasè. „Gospod, nikar se ne slecite . . . Lezite . . . Ne žalujte . . . To je le šala, to vas zopet mine . . . zopet bode dobro,“ omèni po vsakej drugi minuti.

Ali Pétuškov se ne dade pogovoriti, le časi pa časi skomizgne z ramama.

Onizim se vso noč ne gene od njega. Na jutro zaspí Pétuškov, toda ni spal dolgo časa. Ob sedmih ustane vès bled, utrujen in razmršen — ukaže, kde je čaj.

Postrežljivi Onizim brž prinese stroj. — „Ivan Afanasič,“ — naposled bojezljivo spregovori, „prosim, nikar se ne jezite na-me!“ „Zakaj bi se hudobil na-to, Onizim!“ — ubogi Pétuškov oponese. „Ti si

oficirji iz granice. Hrvat ima vročo kri, Magjara graničar sovraži še od Jelaičičevih časov, torej bi lahko stvar resna postala.

Pričina, kako stoji časopisje dunajsko vam je to, da je še ne leta staro novinarsko prasce „Floh“, ktereга gotovo v kaki kavarni vidite, že take zredilo se, da je prodano za 18.000 gold. — Lastniki nove „Presse“ kteri mislijo bajé tudi svoj časopis prodati (tose ve za par milijov), so napravili na „Ringu“ nove prostore za svojo redakcijo. Kako obširni so, razvidite iz tega, da ima samo redaktor za „listek“ (feuilleton) štiri najelegantneje pisalnice skup.

✓ **Iz Prage** 19. avg. [Iz. dp.] Tabori, kteri so se imeli na več krajih sniti in na oklie razpuščene „Sv. Lipe.“ prašanje pretresati: „koga bomovolili? — prepovedani so bili uradno vsi. Tako so se na nekterih taboriških sešli samo žandarji in policaji, ti stari varuhi svobode in ljudske sreče, da bi zabranili kako nedovoljeno taborovanje. Naroda pa ni bilo. Tako so žandarji in policaji kratek čas molèe sami taborovali in naposled (ne vemo če navdušeno ali ne) resolucijo sprejeli enoglasno: „pojdimó domu, saj jih ne bo.“ — Za prihodnje volitve nas ni prav nič strah. Dobro vemo, da moramo na vsej liniji zmagati. K večemu v dveh zmešanih okrajih bi utegnula dva vladna kandidata zmagati. Pa kaj sta dva proti 74! Vlada bode rus vse strune napela, prosila, učila, potrdila, a vidi se že zdaj, da ne ve kje začeti. Kandidatov nema. Noben neodvisen Čeh se od nje ne bo dal postaviti za ponudnika. Tako bodo okrajni glavarji „hejtmani,“ morali sami zase agitirati. Pa bodo sami — Pajki.

Dovolite mi, da nekoliko besedi spregovorim o Husovem praznovanji. Zagotoviti morem, da ima cela stvar prav za prav n a r o d e n značaj, potem še le idejo vsestranske svobode. Motijo se tisti, kteri menijo, da bo na Českem spet „kelih“ na vrsto prišel z družimi novotarijami, ktere je Hus hotel v verstvo vpeljati. Hus je reprezentant narodne svobode, Hus je simbol nasprotja med germanstvom in slovanstvom na Českem. To vsak lahko sprevidi, kdor zgodovino in današnje razmere na Českem dobro pozná, pa pozná tudi instinktivno skrb Čehoslovanov za njih svobodno in neodvisno prihodnost. Mar bi bilo našim ljudem za Husa, ko bi bil samo reformator, pa ne vsekózi n a r o d e n Čeh, eden tistih mož, ki so v temni pretoklosti imeli tisto idejo, ktere je še le današnji vek med ves svet razpršil, slovanske bodočnosti! Ker so naši veči cerkveni oblastniki nemškega rodu, in ker se bojé, da bi katoličanstvo škodo trpelo, bodo bajé jako odločno zoper Husovo praznovanje na noge stopili. — V nemških volilnih okrajih se nekake krize godé. Mnogo jih je med Nemci, ki spoznavajo da je je za njih gmotno blagostanje veliko boljše, ako se drže česke krone prej nego pa cislajtanzima. Ti so za spravo s Čehi, ter zato, da bo deželni zbor za Česko imel večo pravico nego državni. Torej federalisti. To je jako pomenljivo znamenje in če ti pravi Čeho-Nemci le kje zmagajo, bode to strašan udarec za zdanjo vladno sistemo in zdanje ministerstvo. Sicer pa je že ta prevrat jako znamenit, ker vemo da bo raste. Tako si bosta nemški in česki narod roke podala prek Giskro-Herbstove glave in zmaga českega naroda bode slavna. A zaslužil jo je ker delaven in stanoviten je bil, ter njegovi vodniki so imeli vselej ves p o g u m in se niso nikdar preveč premišljevale lo v i l i, nikdar z drobtinami zadovoljiti hoteli.

Politični razgled.

Deželni zbóri so sklicani in sicer štajerski in koroški na 9. septembra; kranjski na 15. sep.; isterski in goriški, ter tržaški mestni kot deželni zbor na 22. sept. — Za Česko in Moravsko se snide dež. zbor 30. sept., za Galicijo 9. sept. in za Dalmacijo 2. oktobra.

V tržaški okolici nezadovoljnost raste. V Opčini, Barkoli, sv. Križu, so bili hrupi. Vojaki so poslani tje. Vlada je enostranska, kakor po-

imel vse do cela prav včeraj, jaz sem popolnoma tvojih misli.

„Jaz sem le iz prevelike gorečnosti . . .“

„Znam, znam.“

Pétuškov umolkne in poobesi oko.

Onizim vidi, da ni vse pošteno. „Ivan Afanasič!“ nenadoma spregovori.

„Kaj bi rad?“

„Če račite, pa Vasiliso pripeljem le-sèm.“

Pétuškov zarudi. „Ne, Onizim, ne. (Saj pride rada sama, ménil je natihoma.) Moram biti stanovit. To je abotno. Včeraj sem . . . Sramota. Prav imaš. To moram poravnati vse, mahoma. Ali ni res?“

„Sveta resnica, Ivan Afanasič.“

Pétuškov se zopet zamakne v misli, sam sebi se čudi, kakor bi se ne poznal. Nepremekljivo sedi in strmi v tla. Misli se mu po glavi motajo tako, kakor se dim ali megla vije po zraci; prsi so mu pustotne, žalost jih tere. „Kaj se neki porodi iz vsega tega?“ — pomisli zdaj pa zdaj, a zopet je miren. „Neumnost!“ — spregovori na glas in otare si obraz z roko, potlej pa jo zopet spusti na kolena in oči obrne v tla.

Onizim pazno, ali otožno pogleduje gospoda.

Pétuškov vskloni glavo. „Povédi mi, Nimko,“ spregovori, „ali je res to, da raste taka čaralna zel?“

„Dà, rés je rés to,“ potrdi Onizim. „Ali poznate Krupovata? . . . Njegov brat je umrl prav za takim strupom. Očarale so ga stare babe — nekevo kuharice. Dale so mu povžiti kosec žitnega kruha, to se vé, da zagovorjenega, pa se je vsled tega nad ušesa zatelebal v babo, da je povsodi bil jej za petami. Kar in kader mu je kaj ukazala, vselej je slušal. Ali naposled je tako posušil se, da je umrl za jetiko. Babura je bila že stara. (Onizim tobaka potegne v sé.) Da bi vrag pozobal vse te ženske!“

„Saj ta ne ljubi prav nikogar, to je gotovo, da ne, to ni več skrivnost!“ — Pétuškov poluglasno pogodrnja, z glavo odmaja je v roci vije tako, kakor bi kakemu tujcu bil razodel kakovo prav tajno važnost.

„Resnica,“ — potrdi Onizim, „tudi take ženske so na svéti!“

(Dalje prih.)

vsod kjer je Italijan Slovanu nasproti. Sodnijsko preiskavanje zavoljo dogodeb julija meseca bodo 27. t. m.

Dunajski mestni zbor je sklenil peticijo ministerstvu poslati, v kateri se zahteva, naj se klostri postavijo pod nadzorstvo vlade. Nasvet, naj se klostri odpravijo, ni bil sprejet.

Slavni češki voditelj dr. Rieger objavlja v „Pol.“ pismo, v katerem prvič izreka, da ni res, ka bi on kako pol. brošuro pisal, drugič da je tendenciozna laž, ako nekteri (vladni) ljudje trosijo, da se on ne sklada z „Narod. Listy“ ter da hoče odpravljene imeti delegacije, in sistirati (začasno odpraviti) ogersko ustavo in samoupravo. „V našem taborji — pravi Rieger — se ne sme iskati poželenje zanikati družemu narodu tisto pravico, katero tirjamo zase.“

Demokratsko društvo v Lvovu je izmed sebe volilo 15. udov, ki bodo imeli prihodnje volitve v federalističnem zmislu voditi. Tudi poljski ustavoljubniki so ustanovili lastno politično društvo.

Romanski knjez biva zdaj pri ruskem caru v Livadiji. Piše se, da je bil tje povabljen in sicer iz političnih vzrokov. Ruska vlada ga namreč hoče za prihodno vojsko na svojo stran dobiti in Romaniji zagotoviti, da odstopi za vračilo Besarabijo. Magjari, kateri jako po strani ogledujejo nevarno jim romansko državo, ne govoré prijazno o tem potovanji v Krč, ker se po instinktu strašno boje potopa v slovauskem morji, katero jih zaliva okrog in okrog, da si si do zdaj prizadevajo s srečo jezove mu staviti in če dalje več suhih tal za-se pridobiti.

Da se Avstrija Rusije boji, je bilo sprevideti iz govorov dveh vladnih zastopnikov v zadnji delegacijski seji. Ko delegati niso hoteli dovoliti 100.000 gold. za trdnjavo Krakovo v Galiciji, povdarjal je Kuhn važnost Krakova kot trdnjavo proti severu in severovshodu. Še jasneje je govoril drugi vladni zastopnik obrist Dunkler rekši, da more Avstrija, katero obdajajo vojske in vojnih pridobitev lahko mnogi sosedje, svoje trdnjave utrditi.

Srbski general Stratimirovič je v ogerski delegaciji ob priliki posvetovanja o proračunu za pomorsko vojsko (za katero so Magjari 600.000 več dovolili nego rajhsratovci), nekoliko resnice govoril cilajtanskemu ministerstvu, da je samo krivo krvavih hrupov v Trstu in Šibeniku ker Italijane zoper Slovane podpira.

Iz vzhoda prihajajo zanimive vesti. Iz Zagreba se v „Corr. Slave“ telegrafira, da so se Bosnjaki okoli Banjaluke vzdignili, na čelu njim znani junak Luka Vukalovič. Črna gora je za boj pripravljena, in grška zbornica je privolila, da si grška vlada izposodi devet milijonov drahem. — Le v Srbiji so nekaj mirni in brezskrbni; morda samo na videz.

Razne stvari.

* (Vladen slov. časopis.) Dolgo je že v Ljubljani v vladnih krogih misel, osnovati vladen list v slovenskem jeziku. Pa porod je težak Zdaj beremo v „N. fr. Pr.“, da se bo ta misel uresničila in sicer tako, da bode „Laibacher Zeitung“ imela slovensko prilogo, ktera bode imela namen državne osnovne postave vernim Slovincem razkladati.

* (Dr. Julius Vestenek) dozdej konceptni adjunkt pri okrajnem glavarstvu v Mariboru je narečen za vladnega koncipienta v predsedništvu deželne vlade v Ljubljani. Gosp. Vestenek ni — poseben Slovenec, kar menda še ne bi bilo treba dostavljati, ker v današnjih razmerah pride v slov. Ljubljano, in se torej že po skušnjah ume ob sebi.

* (Namestništvo v Gradci.) Ministerstvo ima s tem veliko težavo, koga bi za deželnega namestnika v Gradci imenovalo. Imelo je samo med dvema voliti, ali g. Kaiserfelda ali graškega mestnega župana g. Franka, in ker prvi ni hotel (?) na čelo politične oblasti v Štajerski zemlji stopiti, je bilo za zadnjega veliko upanja. Kakor se vendar sliši, stavi tudi g. Frank pogoje, od katerih odvisi, ali bode on naslednik bar. Mescerija, ali ne. Štajerski deželni zbor je namreč že k drugemu posebno občinsko postavo za Gradec sklenol, ktere pa ministri nočejo potrditi, ker je v postavi eden paragraf, ki ne dopušča vladi, v posebnih slučajih sklepe srenjskega zbora razdirati. Maribor, drugo štajersko mesto se je višji volji vdalo in imenovani paragraf izbrisalo; Gradec pa in njegov zastopnik, dr. Rechbauer, noče nehati se bojevati, ravno tako deželni zbor. G. Frank je v zborovanji vedno za ta paragraf glasoval; da se mu tedaj nedoslednost ne oponaša, je bajé rekel, le takrat namestništvo prevzeti, ako ministerstvo občinsko postavo potrdi, kakor jo je deželni zbor sklenil.

* (Slovenska slovnica) za prvence. Spisal in založil Andrej Praprotnik, učitelj. V Ljubljani 1869. — Prav mično delce je s 82 stranmi. S to knjižico začnite, rojeni Slovenci, katerim je slovnica še tuja, in prepričali se boste precej na prvem listu, kaj ima slovenščina lepega v sebi in kaj premore. Ne le za šole, tudi za pisalske samouke, za take, ki slovenski govoriti pa pisati ne znajo, bi bilo prav dobro, da bi to slovnico preštudirali. Razdeljena je slovnica v tri dele: 1. Govorni razpoli, 2. stavek, 3. pravopisje.

* (Slovansko vprašanje je rešeno!) Našel se je nek Poljak, Duhinski po imenu, kateri pridiguje stari poljski evangelij, da Rusi niso Slovanje, temuč Azijatje. Rusi se ve da zarad tega Duhinskega mirno spé. Veseli pa so ga Nemci, kateri se slovanstva bojé. „N. fr. P.“ prinaša komaj razumljivo pismo tega Duhinskega, v katerem pravi, da bi ne bilo dobro, ako bi se velika slovanska država med Germani in Azijati osnovala. Z resnim obrazom pa oni list imenuje ta izblebet poljskega sanjača izjavo „velike veljave.“

* (Dr. Šubič) ud jugoslovanske akademije, znan slovenski pisatelj, do zdaj zasoben docent na graškem vseučilišči, je narečen za izrednega, neplačanega profesorja fizike na istem vseučilišči.

* (O razpuščenji okoličnega bataljona Tržaškega) piše „Dom.“: „Zgodilo se je! Móra, ki je zlasti od lanskega julija sem tržaškemu lahonstvu vest tlačila, je umorjena; kar so „progressovci“ neprenehoma tako predržno in nesramno zahtevali; kar se je, ne vemo zakaj, v vladnih krogih tako dolgo pletlo in motalo — izvršeno je: okoličnega bataljona ni več! Ali izvršilo se je razpuščenje v naj neugodnejšem trenutku, v trenutku, ko je bila lahonska vpornost zoper vladu in njene organe in naredbu do vrha prikipela. Le sklicujte se na cesarjevo lastnoročno pismo, na vojno postavu in kaj vem kaj, nikdar ne izbijete rovarjem tržaškim tega iz glave, da so oni, ki so vladu prisilili, da je — njim na ljubo — bataljon razpustila, in tudi okoličane mora ta sum vznemirjati. Nerazumljivo nam je zakaj ni državni zbor gledé trž. bataljona izjeme dovolil, še nerazumljiveje in čudnejše pa se nam zdi, da ni dotična oblast od 5. dec. lanskega leta, od kar vojna postavu velja, do 17. avgusta t. l. razpustu primernejšega časa našla, kot sedanjí.

* (Kaj tacega je samo v svobodo- in pravicoljubi Ameriki mogoče.) Podpredsednik in še trije drugi visoki uradniki „centralne železn. družbe“ v Nov. Yorku so bili te dni od porotne sodnije „ubojá“ krivi spoznani in obsojeni, ker so se preteklo leto z ekstra-vlakom peljali po železnici, a tega ne telegrafično naznanili prvi bližnji postaji ter tako zadeli z drugim vlakom skupaj. Pri tej nesreči pak je bil ubit en mož in nekaj je bilo ranjenih. To je pravična, posnemanja vredna razsodba! In pri nas? — Opozicijsalni listi, kakor naznanja predzadnja „N. York. Handelsztg.“, dolžé sedanjega predsednika Granta ne potizma, ker svojemu lastnemu očetu ne vzame priprostega in slabo plačanega poštarja službo, katero mu je dal prejšnji predsednik Johnson. Kaj bi Amerikanci še le rekli, ko bi prišli k nam ter videli, kako pri nas protekcija in nepotizem bijeta zaslugi in zmožnosti v lice!

* (Ubogi Dežman!) Kri in strup pljuje v svojem „Tagblattu“ na slovenske časopise! Vidi se mu kako se vsaka žilica trese v njem od srda in jeze strašanske. Anastazija Zelenca posnemaj, imenuje slovenske časopise „tiskano Janjče“ ter otepleje ljuto okrog sebe, da se vse peni. Vse, kar do črke na njega in njegove ljudi spada in pristova, to hoče porednež Slovincem obesiti. Kako bi reva ne?! Ker je v Celji kot Kranjec Kranjec, torej sam sebe obiral, sram ga je samega pred seboj. Ker so vsi njegovi varvanci v trgovinsko zbornico namenjeni tako propali, jezi ga. Privoščimo možu, da so ohladi. V Blatni vasi, kjer dva policaja na mestne stroške stojita, so gotovo tudi vrata zaprta, torej je vroče. Vsi slovenski časniki se mu zdé divji, samo „Danica“ najde eno malo mrvice milosti in dobi „problematično“ pohvalo. Bog ve, morda misli, da pride g. Zavašnik, ali kter drug iz bornega števila Tagblattovih „würdiger“ za sodelavca. Gotovo mu je kak drug Boštjan Kulavič navezal kaj enacega. Da, ko bi klerus bil zoper narodno prizadevanje, potem so ljudje à la Dežman precej bolj klerikalni kot Rudigier. Saj se poznamo. V poslednjem času „T.“ naše časopisje ne imenuje več narodno, temuč klerikalno. Misli, da si bo s tem opomogel. Kako nas taki ljudje imenujejo, to je pač vse en kup.

* (Dr. Miletiču) voditelju ogerskih Srbov in dvema ž njim na Dunaj prišedsima srbskima poslancema na čast, so srbski dunajski trgovci napravili 16. avg. sijajen banket.

* (G. Kosar-jev govor) v Celji pri duhovskem shodu se po posnetku glasi: Katoliški duhovni smo najpreje zvesti sinovi sv. materi katoliški cerkvi, in vemo — certitudine fidei et persuasionis — zakaj da smo; smo pa tudi skoz in skoz narodnjaki, ki nič gorkeje ne želimo, kot prave, narodne olike milemu narodu, iz kterega izhajamo, med katerim živimo in delamo; toda olike, ki naj lepšega bisera, sv. vere katoliške, ne oskrunja in ne zapravlja. Slednjič smo kot narodnjaki tudi federalisti, in toraj ne nazadnjaki, marveč v tem pomenu v resnici svobodomiselní, in to za to, ker smo ob enem tudi avstrijski državljani, ter se političnemu življenju nikakor odróci ne moremo in nočemo. Naše geslo bode vseskozi katoliška ljubezen; in ta nas uči, da, če se včas po novinah ali družtvih kaj prikaže, kar je proti načelom katoliškim, bomo z vsó poterpežljivostjo, z vsakim poštenim sredstvom sobrate svoje, naj si bodo mladenči ali zreli možje, skušali prepričati pomote, jim v djanju pokazati, da nam ne gre za osebe, marveč za resnico in pravico, ter se nadjamo, da bode resnici vsak pošten mož pritrjeval. — S posebno ljubeznijo hoče duhovstvo, kolikor le premore, podpirati na vsako stran slovensko mladino, ki nam je toliko mileja, ker je narodna, in gori za blagor naroda. Tu stojimo na enacih tleh, in naša skrb bode, da mladina z nami vred pospešuje razvoj narodni na oni podlagi, na kateri katoliški Slovenci stojé in stati morajo, ako nočejo duševno propasti. Isto tako želi duhovništvo v lepi, prijatejski slogi s političnim društvom delati. Pripoznavaje popolno opravičenji načel pol. društva ne tirjamo nič družega, kakor da tudi ono pripoznava svobodo katol. cerkvi. („Dan.“)

* (Slovenski poslanec Ravnikar) namestnik državnega pravnika v Ljubljani, je v isto službo prestavljen v Ljubno (Leoben), torej med Nemce. Namesto njega pa pride znani g. Leitmaier, govornik na slovenjebistriškem „verfassungstagu“ in kandidat ustavovestega političnega društva v Celji. Tako je. Slovenci se iz Slovenije prestavljajo, Nemci se postavljajo namestu njih. Potlej bomo pa verovali, da nam je gledé narodnosti vlada pravična?

* (Napad na Dežmana) se je, ako smemo dopisniku „N. f. P.“ verjeti, zgodil v Ljubljani. Nek mož zamreč, kterega Dežman ni poznal, ga je v ljubljanski šolski ulici s pestjo na tla pobil, pa ga ni nevarno ranil. Ker niso ljubljanski listi o tem nič povedali, niti nam ni izmed naših dopisnikov kateri kaj o tem poročal, ne vemo kako je z istino te povesti. Zgodilo se je bajé te o 9. uri zvečer predzadajo nedeljo.